

S. xv (abreujat *m/iē*: Cappelli, *Dizionario di Abbreviature*, 220).

Mullera, V. *mollera* (MOLL) *Mulleraca*, V. *mumorota* *Mullerament*, *mullerar*, *mulleratge*, V. *muller Mullidera*, V. *munyir* *Mullim*, *mullina*, *mullinet*, V. *moll* i *Mullir*, V. *munyir* *Mull-mull*, V. *moll* i *Mulnera*, *mulnada*, *mulneria*, V. *moli* (MOL-DRE) *Mulsa*, *mulser*, *mulsir*, V. *munyir*

MULTA, pres del ll. *mülta* id. □ 1.ª doc.: 1507, Busa-N. («*mulcta*: pena de dinés»).

DERIV.: *Multar* [S. xv, Jäfer], *mulctar* Busa-N. Abans *calònia*, *caloniar*; i, sempre, *penyorar*.

Multi, *múltiple*, *multiplicar*, *-icació*, *multiplicitat*, *multitud*, V. *molt*

Mumarota, *mumorota*, *moaraca*, *mulleraca* (tots *AlcM*): variants del sinònim *babarota* (vol. I, 528, n. 3, *Aa*): en la inicial, influenciada per l'altre sinònim *madoganya* (*modugany* Berg., *MAGANYAR*); en la terminació, per *BISAROCA* (ocell badoc); i en la *-ll-*, per *MALLERENGA* en el sentit de 'donota'.

Mumflina, *múmfola*, V. *moja* *Múmia*, V. *mòmia* *Mumorota*, V. *mumarota* *Mumperlà*, V. *mamperlan* *Mumú*, *muna*, V. *mugir*

+MUND, ant. i rar, pres del ll. *mündus*, *-a*, *-um*, ³⁰ 'net', 'elegant'. □ 1.ª doc.: fi S. xiv.

Més freqüents i més importants per a la llengua han estat els derivats. *Mundícia*, després de Llull (*Blanq.*, *NCL* II, 106.8), fou usat per escriptors medievals com Eiximenis: «Aquest fill del diable, e corruptor de tota *mundícia*, parlava axí com a bestial diable, e errant e fill de luxúria», *Dones*, p. 108.9, obra en la qual hi ha també algun cas de l'adj. *mund* (p. 578a); que tingué algun ús en escrits curialescos o notariais: «lo castell de Nargó --- ara no-y a parets sinó la rocha *munda*» ('pelada, nua'), 1518, *Spill* de Castellbò, f° 39r. Encara que feble i evanescent pertot, el simple MÜNDUS, *-a*, *-um*, restà amb fonètica hereditària en it. i cast. ant. *mondo*, oc. ant. *mon*, *monda* (és com a rim occità que el registra el dicc. de JMarc, 89). Variants *munde*, i amb la terminació de *nèdeu*: *mündeu*.

ALTRES DERIV. El verb *mundar* 'netejar, purificar', antigament apareix algunes vegades en forma semi-popular *mondar*: «aquesta festa --- és dita 'purificació' per so cor --- venc la Benaurada Verge al temple, per so que ela fos *mondada* --- Manava la Lig --- que fembra que avia concebut --- complitz los 7 dies, era feyta nèdesa ---», *VidesR*, 61v1 (i V. hi altres casos en el vol. I, p. 162); «*mondar* se deven les estremeres e los albeylons e les clavegueres: car per les legees solen venir moltes vegades pestilències e molts mals», *Cost. Tort.* (Ol., p. 127); el leprós «mantinent que l'ac llavat, ell garit e *mondat* de tota aquella malaltia ---», *Amic e Melis* (*NCL* XLVIII, 141). Força més corrent fou, però, la variant netament sàvia *mundar*: «lo riu-

barbre --- a clarificar la vista e *mundar* los ulls és molt profitable», Llull (*Merav.*, *NCL* II, 60); «ffo St. Martí de molta humilitat, cor una vegada baysà un mesel molt orrible a París, e-l benesic, e mantenen él fo *mundat*», *VidesR*, 259r2 (ms. B); exemple de Tort. 1340 (*BABL* XI, 393), cf. APAGAR. Particularment es digué de llevar el cagaferro i escòries dels meners; així amb referència als del Canigó: «a *mundar* e obrar les dites lopies --- e les dites lopies *mundades* e netes --- si les dites lopies no havien *mundades* dins 2 ayns ---», a. 1321 (*InvLC*).

Aquest ús relatiu al cagaferro i runa minera, suggereix una explicació d'un hapax venerable per la seva antiguitat, que, parlant, d'un petit centre vorer del riu Tec i no lluny d'aqueixa gran muntanya, El Voló, trobo en un diploma de 976, relatiu a uns *molendinos mundares*, en la colle. Moreau (context a l'*Onom. Cat.*, s. v. Voló): ¿serien, doncs, una espècie de «trapig» o molina netejadora de les parts ferroses d'aquelles «lopies», moguts per l'aigua d'aquell riu?; la terminació *-ares* té aquí, és veritat, un paper singular; un adjectiu en *-ARIS*, sí, però aqueixa terminació no té paper verbal en romànic, ni escau gaire com a afegitó d'un mot que ja és adjectiu, ni si ho fos escauria d'aplicar el qualificatiu de 'purs' o 'nets' a uns enginyers destinats a netejar impureses; ¿potser un cas arcaic de *-ATOR* > *-are*, com en *baare* (*BARE*) o *VIJARES*? *Mundatge*. *Mundació*. *Mundador*. *Mundament*.

Immund [1399]: «Quant a mon juí, pus dispostes són les dones que-ls hòmens a fer netes les coses *immundes*», Metge (*Somni* IV, Riq., 352.28); més es va usar la variant *immunde*: «No comporteu, doncs, Infinit, piadós, algun sperit *immunde* a la mia ànima, vostra, se acoste, la qual, a les vostres sagrades mans, que l'han feta, tornar la comane ---», Roís de Corella (*Vida de Sancta Anna*); o *immonde* («demana un hom foll si Déus és en infern, ni en los locs qui són *immondes*, hon sta putrefacció e pudor», Llull, *Merav.*). *Immundícia*: «A la dona no és vedat / anar compostament, ab honestat, / --- / ans fort seria reprehensible cosa / si se té, per perea, çaffarosa / e sutza e mal endreçada: / qui per sa dolentia e *immundícia* / provoca son marit a avorrir-la / e amar altra e servir-la», *Tractat de pendre muller* del jove Eiximenis (*EntreDL* I, 196.7).

CPT.: *Mundificar*; *mundificació*; *mundificant*; *mundificatiu*.

Mona 'pastís guarnit d'ous que es menja per Pasqua etc.' [«*mona de ous*: artoum, -i», Busa-N. 1507, D-VI-6.26], del ll. MÜNDA, plural de MÜNDUM 'panera adornada i plena d'objectes (especialment coques i pastissos), que els romans ofrenaven a Ceres en el mes d'abril': del qual provenen així mateix el port. ant. *monda* «pão pequeno de centeo ou milho, e de toda a peneira ['garbelladura, farines passades per sedàs'], que ainda hoje se costuma de dar aos pobres nas porterias das Ordens Monacaes» (Viterbo, i docs. de 1220 i 1258); i el càst. dial. *monda* 'ofrena de cera a la Verge', *móndigas* 'les noies que duïen una ofrena en una cistella plena de pans etc.'. Veg. la documentació i de-